

Pārvaldības un kontroles sistēmas apraksta kopsavilkums

1. **Vadošā iestāde**
2. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr.1303/2013 par ZRP pārvaldību saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu un īstenošanu ir atbildīga LR Zemkopības ministrija. Zemkopības ministrija par vadošo iestādi noteikta saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos minēto. Vadošās iestādes funkcijas nosacīti iedalāmas četrās grupās:
 - Pārvaldība un kontrole;
 - Informācija un publicitāte;
 - Uzraudzība;
 - Novērtēšana.
3. Vadošās iestādes pamatfunkcijas ir šādas (neietverot funkcijas, kuras saskaņā ar Kopienas tiesību aktos noteikto ir deleģētas starpniekstruktūrai):
 - 1) nodrošina atbalsta saderību ar Kopienas politiku, prioritātēm un darbībām un papildinātību ar citiem Kopienas finanšu instrumentiem;
 - 2) nodrošina koordināciju starp Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalstu un citiem Kopienas finanšu instrumentiem;
 - 3) sagatavo ZRP un iesniedz apstiprināšanai Eiropas Komisijā;
 - 4) nodrošina partnerību sagatavojot, īstenojot, uzraugot un izvērtējot ZRP;
 - 5) nosaka pasākumus, uz kuriem attiecināmi darbības izdevumi un nodrošina EJZF izdevumu atbilstības definēšanu nacionālā līmenī tiesību aktos;
 - 6) izveido pārvaldības un kontroles sistēmu saskaņā ar Eiropas Padomes un Parlamenta Regulas (EK) Nr. 1303/2013 72.pantu un 123. līdz 127.pantu un tās aprakstu, ziņojumu, kurā izklāstīti sistēmas izveides izvērtējuma rezultāti un sniegts atzinums par tās atbilstību Regulas (EK) Nr.1303/2013 123. līdz 127.pantam, iesniedz Eiropas Komisijā;
 - 7) nodrošina informācijas un komunikācijas pasākumu atbilstību Regulas (EK) Nr.508/2014 (EJZF) 120.pantā un IV pielikumā paredzētajām prasībām. Lai nodrošinātu informācijas izplatīšanu pēc iespējas plašākam interesentu lokam, informācijas un publicitātes pasākumu īstenošanā Vadošā iestāde var piesaistīt arī citas iestādes un organizācijas;
 - 8) nodrošina Uzraudzības komitejas darba organizēšanu, kā arī nodrošina to ar informāciju, kas vajadzīga, tās uzdevumu izpildei, jo īpaši sniedzot datus, kas attiecas uz ZRP progresu mērķu sasniegšanā, finanšu datus un ar rādītājiem un starpposma mērķiem saistītos datus;
 - 9) nodrošina starpniekstruktūrām un atbalsta saņēmējiem informāciju, kas ir būtiska to pienākumu izpildē un darbību īstenošanā;
 - 10) sagatavo gada īstenošanas ziņojumus pēc informācijas saņemšanas no attiecīgajām institūcijām, un pēc Uzraudzības komitejas apstiprinājuma saņemšanas ziņojumu iesniedz Eiropas Komisijai;

11) pēc gada ziņojuma iesniegšanas un ņemot vērā Eiropas Komisijas atzinumu, kopā ar Eiropas Komisiju izskata progresu, kas panākts, īstenojot ZRP, galvenos iepriekšējā gadā sasniegtos rezultātus, finanšu izpildi un citus faktorus;

12) nodrošina ZRP ex-ante novērtēšanas, kā arī nodrošina Eiropas Komisiju ar ex-post novērtēšanas veikšanai nepieciešamo informāciju;

12) ZRP īstenošanas laikā piesaista ekspertus programmas pasākumu pilnveidošanai un pārrauga ZRP īstenošanas pastāvīgu uzraudzības veikšanu, kā arī ir atbildīga par tehniskās palīdzības finanšu līdzekļu apsaimniekošanu.

4. Detalizēts vadošās iestādes funkciju uzskatījums un to īstenošanas apraksts ir iekļauts pārvaldības un kontroles sistēmas aprakstā.

5. **Starpniekstruktūra**

6. Atbilstoši Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr.1303/2013 123.panta 6.punktam dažu vadošās iestādes vai sertifikācijas iestādes uzdevumu veikšanai var tikt norīkota starpniekstruktūra.

7. Vadošās iestādes un sertifikācijas iestādes starpniekstruktūras uzdevumus saskaņā ar nacionālajiem un Zemkopības ministrijas iekšējiem normatīvajiem aktiem veic Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošais un ES līdzfinansēto pasākumu administrēšanai akreditētais Lauku atbalsta dienests (LAD).

8. Lauku atbalsta dienests kā starpniekstruktūra veic šādus uzdevumus:

1) nodrošina, ka darbības finansēšanai izraugās atbilstoši atlases procedūrām un saskaņā ar kritērijiem, ko piemēro ZRP, un ka apstiprinātās darbības atbilst spēkā esošajiem Kopienas un nacionālajiem normatīvajiem aktiem, EJZF darbības jomai un ZRP norādītajiem pasākumiem;

2) nodrošina, ka atbalsta saņēmēji un citas struktūras, kas iesaistītas darbību īstenošanā, par kurām piešķir atļauzību, uztur vai nu atsevišķu sistēmu, vai atbilstošu uzskaites kodu sistēmu attiecībā uz visiem ar darbību saistītajiem darījumiem;

3) nodrošina tādas sistēmas darbību, kurā datorizētā veidā tiktu ierakstīti, glabāti un apkopoti dati par katru ZRP darbību, kas vajadzīgi uzraudzībai, novērtēšanai, finanšu pārvaldībai, pārbaudei un revīzijai, tostarp attiecīgos gadījumos arī datus par individuāliem darbību dalībniekiem;

4) nodrošina, ka atbalsta saņēmējiem tiek izsniegts dokuments, kurā izklāstīti atbalsta saņemšanas nosacījumi katrai darbībai, tostarp īpašas prasības attiecībā uz produktiem vai pakalpojumiem, kas nodrošināmi vai sniedzami saskaņā ar darbību, kā arī finansēšanas plāns un izpildes termiņš;

5) pārlicinās, vai atbalsta saņēmējam ir administratīvās, finansiālās un darbības spējas izpildīt minētos nosacījumus pirms darbības apstiprināšanas, un gadījumos, ja darbība ir sākta pirms finansējuma pieteikuma iesniegšanas, ir ievēroti darbību regulējošie Kopienas un nacionālie tiesību akti;

6) pārbauda līdzfinansēto produktu un pakalpojumu piegādi un sniegšanu, vai atbalsta saņēmēju deklarētie izdevumi ir faktiski veikti un atbilst Kopienas un nacionālajiem tiesību aktiem, ZRP un attiecīgās darbības atbalsta nosacījumiem, tostarp veicot administratīvās pārbaudes attiecībā uz katru atbalstu saņēmēju iesniegto atļauzības pieteikumu, kā arī atsevišķu darbību pārbaudes uz vietas izlases veidā;

7) nodrošina, ka atbalstītās darbības neietver pasākumus, kuri ir veidojuši daļu no darbības, kam ir tikusi piemērota vai būtu vajadzējis piemērot atgūšanas procedūru pēc ražošanas norises vietas pārcelšanas ārpus ZRP darbības teritorijas;

8) nodrošina pārskatu par izdevumiem un gada kopsavilkuma sagatavošanu atbilstoši spēkā esošajiem Kopienas un valsts normatīvajiem aktiem un iesniegšanu sertifikācijas iestādei;

9) nodrošina atgūstamo summu un summu, kas atsauktas pēc tam, kad pilnībā vai daļēji atcelts ieguldījums darbībā, uzskaitīšanu, un ar to saistīto dokumentu sagatavošanu un iesniegšanu sertifikācijas iestādei;

10) nodrošina efektīvu un samērīgu krāpšanas apkarošanas pasākumu ieviešanu, ņemot vērā apzinātos riskus.

9. Detalizēts starpniekstrukturārai uzdoto uzdevumu uzskaitījums un to īstenošanas apraksts ir iekļauts pārvaldības un kontroles sistēmas aprakstā.

10. **Sertifikācijas iestāde**

11. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.1303/2013 123. un 126.pantu, kā arī atbilstoši nacionālajiem tiesību aktiem par sertifikācijas iestādi norīkota Zemkopības ministrija.

12. Sertifikācijas iestādes funkcijas atbilstoši Zemkopības ministrijas iekšējiem normatīvajiem aktiem veic Zemkopības ministrijas Budžeta un finanšu departaments.

13. Sertifikācijas iestāde veic šādas pamatfunkcijas:

1) sagatavo un iesniedz Eiropas Komisijai maksājumu pieteikumus un pārskatus par izdevumiem, kas ir pamatoti ar pārbaudāmiem apliecinātiem dokumentiem;

2) apliecina pārskatu par izdevumiem pilnīgumu, pareizumu un patiesumu un to, ka tajos iekļautie izdevumi atbilst piemērojamiem Kopienas un nacionālajiem tiesību aktiem un ir radušies saistībā ar atbalstītajām darbībām;

3) uztur datorizētu grāmatvedības uzskaiti par Eiropas Komisijai deklarētajiem izdevumiem un atbilstošo publisko ieguldījumu, kas izmaksāts atbalsta saņēmējiem;

4) veic uzskaiti par atgūstamām summām un summām, kas atsauktas pēc tam, kad pilnībā vai daļēji atcelts ieguldījums kādai darbībai.

14. Detalizēts sertifikācijas iestādes funkciju uzskaitījums un to īstenošanas apraksts ir iekļauts pārvaldības un kontroles sistēmas aprakstā.

15. **Revīzijas iestāde**

16. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.1303/2013 123.pantu, kā arī atbilstoši nacionālajiem tiesību aktiem par revīzijas iestādi norīkota Zemkopības ministrija.

17. Revīzijas iestādes funkcijas atbilstoši Zemkopības ministrijas iekšējiem normatīvajiem aktiem veic Zemkopības ministrijas Iekšējā audita nodaļa.

18. Atbilstoši Zemkopības ministrijas iekšējiem normatīvajiem aktiem un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.1303/2013 127.pantā minētajam Revīzijas iestāde pilda šādas funkcijas:

a) veic sistēmu auditus;

b) veic darbību revīzijas pie atbalsta saņēmējiem, lai pārbaudītu deklarētos izdevumus;

- c) veic kontu/pārskatu auditu;
- d) izstrādā revīzijas stratēģiju un iesniedz Eiropas Komisijā;
- e) nodrošina Vadošo iestādi un Sertifikācijas iestādi ar informāciju par veiktajiem auditiem un pārbaudēm;
- f) sagatavo un iesniedz Gada kontroles ziņojumu par pārvaldības un kontroles sistēmas darbības efektivitāti un Revīzijas atzinumu;
19. ZM iekšējā audita nodaļa auditus un revīzijas veic atbilstoši starptautiski atzītiem revīzijas standartiem.
20. **Iestāde, kas saņem maksājumus no Eiropas Komisijas**
21. Atbilstoši nacionālajiem tiesību aktiem, par iestādi, kas saņem maksājumus no Eiropas Komisijas norīkota Valsts kase.
22. Valsts kase ir Finanšu ministrijas padotībā esoša iestāde, kas no valsts budžeta ieņēmumiem asignē un veic maksājumus noteiktiem mērķiem, veic valsts budžeta izpildes un uzskaites, kā arī valsts parāda vadības funkcijas.
23. ZM un tās padotības iestāžu funkcionālās neatkarības ievērošanu paredz Valsts pārvaldes iekārtas likums, LAD likums un ZM nolikums¹.
24. Lai ievērotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1303/2013 72.panta a) un b) apakšpunkta nosacījumus, ZM izdod gan iekšējos, gan ārējos normatīvos aktus, kas nosaka funkciju sadalījumu starp ZRP īstenošanā iesaistītajām iestādēm, kā arī paredz funkciju nodalītu izpildi ZRP īstenošanā iesaistīto institūciju ietvaros. Ārējie normatīvie akti nosaka Eiropas Kopienas tiesību aktos paredzēto ZRP ieviešanā iesaistīto institūciju funkciju sadalījumu, savukārt, lai nodrošinātu ārējos normatīvajos aktos noteikto institūciju nodalītu funkciju izpildi un ZRP pārvaldību, uzraudzību un kontroli, ZM kā Vadošās iestādes izdotie iekšējie normatīvie akti nosaka, ka katras atbildīgās iestādes funkcijas, veic atšķirīgas ZM struktūrvienības, kā arī starpniekinstitūcija.
25. Ņemot vērā ZRP īstenošanā iesaistīto institūciju uzdevumu komplicētību, kā arī ievērojot jau nacionālā līmenī noteikto uzdevumu sadali starp institūcijām politikas īstenošanas jomā, atsevišķu Vadošās, Sertifikācijas un Revīzijas iestādes funkciju īstenošana tiek uzdots LAD. Tā kā LAD ir ZM padotības iestāde, šo funkciju uzdošana tiek īstenota caur ZM izstrādātiem iekšējiem normatīvajiem aktiem.
26. Lai ievērotu funkciju īstenošanas nošķirtību, katras atbildīgās iestādes funkcijas gan ZM, gan LAD ietvaros veic atšķirīgas struktūrvienības. Arī LAD Audīta departaments, kas veic Revīzijas struktūras funkcijas, un ZM Iekšējā audita nodaļa, kas veic Revīzijas iestādes funkcijas, ir funkcionāli neatkarīgas struktūrvienības.

¹ Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumi Nr. 245 „Zemkopības ministrijas nolikums”.